

Trükikoja rikke tõttu ilmub

Lääne Elu täna 8 leheküljel. Palume vabandust!

Läänemaa volikogud hääletavad

eeloleva kahe nädala jooksul ühinemislepingute üle. Lk 3

Lääne Elu

Loe värskaid uudiseid www.le.ee

LAUPÄEV, 10. DETSEMBER 2016 | NR 142 (3938) | 1 EURO

Kaie Ilves

kirjutab haapsallased oma uude raamatusse. Lk 5

VIHMASE EESTI EELIS

Haapsalu noormees hakkab sõitma Itaalia kardisarjas

Haapsalu kardisõitja Robin Särk hakkab uuel hooajal sõitma Itaalia karditootja Lenzokart tehase meeskonnas. Esimene start on 26. jaanuaril Adria ringrajal Itaalias.

KRISTJAN KOSK
kristjan.kosk@le.ee

13aastane Robin on juba kaks korda käinud Itaalias tehasekarti proovimas. Robini isa Reimo Särk, kes on poja määndžer ja vajadusel mehaanik, rääkis, et paaril nädalal enne hooaja algust tuleb kindlasti veel Itaaliasse sõita.

Uus kart on Itaalias ja seda pole mõistlik Eestisse vedada. Samuti puuduks Haapsalu lähedal harjutamiseks sobiv ringrada. Lähim kardirada on Tabasalus, kuid isa hinnangul on see Robinile juba liiga lihtne.

Lenzokarti tehase meeskonnas saab Robin istumise alla 125-kuubikulise mootoriga sõiduriista. Seni on Robin kihutanud 60-kuubikulisega. Reimo Särk selgitas, et uus kart on palju suurem, raskem, võimsam ja ühtlasi kiirem. „Uue kardi tippkiirus on ligi 120 km/t, vanal ei küündinud see sajanigi,” teadis Reimo Särk.

Robin hakkab sõitma WSK Super Masteri sarjas OK-Juniori klassis. Tegemist on kuni 15aastaste hulgas maailma kardisportihierarhias ühe tugevama sarjaga.

Reimo Särk jätkas, et peale sõiduriista tuleb Robinil kohane da ka Itaalia ringradadega. „Need erinevad Eesti omadest kui öö ja päev,” ütles Reimo Särk. Suurim erinevus on rajakattes. Itaalia radadel on asfaldil rohkem rehve maas, mis muudab pidamise paremaks. „Kart ei libise kurvides nii nagu meie radadel,” selgitas Reimo Särk.

Trumbiks märg rada

Samuti viitas Reimo Särk Itaalia kliimale. „Kui Eesti sõidud peetakse tihtilugu vihmaga, siis seal näeb sademeid harvemini,” nentis ta. Küll aga teadis Reimo Särk, et just aasta algus on Itaalias vih-

Haapsalu põhikooli 7. klassi poisil Robin Särjel tuleb hakata end jagama Eesti ja Itaalia vahel. Foto on tehtud tänava Adavere kardiraja ääres sõitjate vahepeal, kui oli aega puhata. TÕNIS KRIKK

Itaalia kardisarja OK-Junior võistluskalender

1. etapp 26.–29. jaanuaril, Adria ringrada
2. etapp 2.–5. veebruaril, Adria ringrada
3. etapp 2.–5. märtsil, 7 Langhi ringrada
4. etapp 16.–19. märtsil, La Conca ringrada
5. etapp 6.–9. aprillil, Napoli ringrada

masem, mis võiks Robinile anda konkurentide ees eelise. „Tänavuses Eesti meistrivõistluste sarjas sõideti kaheksast etapist kuus märjal rajal,” viitas Reimo Särk Robini kogemustele märjal rajal.

Ta tõi teisegi näite. Nimelt osales Robin oktoobri alguses Itaalias Adria ringrajal võidusõidul, kus tema klassis oli osalejaid 79. Võistluspäeva esimesel vabatreeningul oli rada märg ja Robin põrutas 0,3sekundilise eduga parima ringiaja. „Üleolek teistest oli mäekõrgune, sest tavaliselt mahub 0,3 sekundi sisse koguni paarkümmend võistlejat,” selgitas Reimo Särk. Hiilgava sõidu põhjuseks oli just märg rada ja Eesti omadega sarnanevad ilmastikuolud. Võistluse hilisemas faasis, kui rada oli kuivanud, näitas Robin stabiilselt kolmanda kümne aegu.

Tehase mehaanik

„Ühest vabatreeningu võidust aga piisas, et Lenzokarti tehase meeskonnale silma jääda,” ütles Reimo Särk. „Nad jagasid seda isegi sotsiaalmeedias.”

Paar nädalat pärast Adria võidusõitu võttiski Lenzokarti tehase esindaja Reimo Särjega ühendust ja kutsus Robini Itaaliasse

proovisõidule. Nüüd on Robinil tehase poolt raam, mootor ja isegi mehaanik. „Robini ülesanne on end sõiduvormi viia ja võistlusel endast parim anda,” ütles Reimo Särk. „Praegu, detsembri alguses, ta kõrgete kohtade eest võidelda ei suudaks, kuid ma ei kahtle hetkekski, et ta on selleks võimeline jaanuari lõpus, mil peetakse esimene etapp.”

Võistlussüsteem aeglasemaile armu ei anna. Võistlusnädalavahetuse soojendussõidud algavad juba neljapäeval, finaalsõit on pühapäeval. Ühes klassis võistleb enam kui sada noormeest.

Pärast esimest vabatreeningut tekib esmane pingerida, mille alusel jagatakse sõitjad tugevuse järgi gruppidesse. Võistlusnädalavahetuse reede ja laupäev kuuluvad eelsõitudele. Pühapäevasesse finaalsõitu pääseb kuni 36 kiiremat. Täpne võistlejate arv oleneb raja eripärast. „Tavaliselt 30 kuni 36, sest karte rajale rohkem lihtsalt ei mahu,” teadis Reimo Särk.

Selleks et finaali pääseda, ei pea tingimata olema kõige kiirem. Reimo Särk rääkis, et noored võidusõitjad on väga agressiivsed ja harvad pole juhud, kui esitsõitjad katkestavad kokkupõrke tõttu, andes niimoodi võimaluse ka teistele särada.

Reimo Särk mõnits, et Itaalias sõitmisel on peamine boonussõidukogemus. „Kui Eestis teeb Robin võistlusnädalavahetusel kolm olulist starti, siis Itaalias teeb ta neid starte hoopis rohkem,” selgitas ta. Peale selle on Itaalias korraga rajal poole rohkem ja ühtlasema tasemega kardisõitjaid.

Esimese stardi teeb Robin Itaalias Lenzokarti tehase meeskonna piloodina 26. jaanuaril Adria ringrajal. Itaalia hooaeg lõpeb aprilli alguses.

Parvlaev Leiger jõuab täna Rohukülla

TS Laevade uus Hiiumaa liinil kurseerima hakkav parvlaev Leiger peaks täna varahommikul silduma Kuivastu sadamas. Rohukülla jõuab laev õhtupoolikul.

Kuivastus teostatakse tolliprotseduuriid ja proovitakse rampi. Ennelõunal teeb Leiger vahepeatuse Virtsu sadamas. Heltermaale jõuab laev rampi proovima pärastlõunal ning Rohukülla on Leiger õhtupoolikul kella poole nelja paiku.

Täna õhtul suundub laev Tallinna. Tallinnas paigaldatakse

laevale wifi, televiisorid, köögiseadmed, külmikud ja muud detailid, mille puhul on olnud TS Laevade soov, et garantii kehtiks Eestis. Laeva kontrollib ka vee- teede amet ja annab kasutusloa. Laev ristitakse 19. detsembril Tallinna Vanasadamas.

Rohukülla–Heltermaa liinile asub Leiger eeldatavasti vahetult enne jõule. TS Laevade juht Kaido Padar ütles eile, et selleks võiks olla 22. detsember.

Leiger alustas koduteed Türist Sefine laevatehases 5. no-

vembril. Ülejäänud kolm uut parvlaeva jõuavad liinile uuel aastal. Saaremaa liinile mõeldud parvlaevad Tõll ja Piret ehitatakse Poolas ja teine Hiiumaa liinile mõeldud parvlaev Tiitu Türgis.

Tõll jõuab Eestisse pärast jõule. Sel juhul jõuab laev Saaremaa liinile arvatavalt jaanuari alguses.

Uued parvlaevad on 114 m pikad, mahutavad 150 sõiduautoot või 12 täispikka veoauto. Laevadele tulevad päästevahendid 700 reisijale ning kahel tekil istekohati 500 reisijale. URMAS LAURI

Kodukant Läänemaa konsultandiks soovis saada 33 inimest

Kodukant Läänemaa valis 33 kandideerija hulgast välja Leaderi konsultandi, kuid enne töölepingu sõlmimist ei avalikustata, kes hakkab seda tööd tegema.

„Me oleme välja valinud, kuid töölepingut veel pole,” põhjendas Kodukant Läänemaa juhatuse esimees Merle Mäesalu. 2. jaanuaril sõlmib Kodukandi tegevjuht Ene Sarapuu välja- valituga lepingu.

Leaderi raha jagava Kodukant Läänemaa juhatuse otsustas koondada konsulentid Lea Laia ja Larissa Mandeli ning võtta nende asemele töötaja, kes valdab paremini inglise keelt ja on osavam suhtekorralduses. Uus töötaja hakkab koordineerima Leaderi projekti.

Sarapuu ütles, et huvi töökoha vastu oli suur. Konkursil kandideeris 33 inimest üle Eesti. Eelmisel nädalal olid väljaja-

litutega vestlusvoorud, valituks osutus inimene Läänemaalt.

Mäesalu sõnul pakub Kodukant Läänemaa mõistes päris head kuupalka, kuni 1400 eurot bruto. Kodukant Läänemaa jagab aastas arendusrahaks ligi miljon eurot.

Kodukant Läänemaal on kaks peamist tegevussuunda: olla Leaderi tegevusgrupp (Eestis on neid 26) ja külaliikumise koordineerija. URMAS LAURI

● JUHTKIRI

Vastumeelt peigmees

K ahe järgmise nädala jooksul kogunevad Läänemaa volikogud, et otsustada, kas ühineda või mitte. Rohkem aega ei ole, sest enne aasta lõppu peab selgeks saama, kes kellega ühineb. Läänemaal on peetud risti-rästi läbirääkimisi, nüüd on selgus enam-vähem majas ja moodustumas on kolm omavalitsust – Haapsalu, Lääne-Nigula ja Lääneranna. Vormsil on luba jääda omaette, nii et teda haldusreform ei puuduta. Peetud ühinemisläbirääkimiste ja volikogude meelsuse järgi on ühinejaid kahte sorti: need, kes on täiesti veendunud, et ajavad õiget asja, ja need, kes pole viimase hetkeni kindlad, kas ikka peaks ühinema või mitte.

E simeste seas esimesed on Lihula ja Hanila, kes on oma otsuse juba teinud. Lihula volikogu otsustas üksmeelselt ühineda Lääneranna vallaks ja on rahul. Hanila võtab ühinemist kui paratamatust stoilise rahuga – ei rõõmista, aga ka ei kurvasta.

Pikka aega kõhelnud ja kahelnud Martna näikse olevat üle saanud sellest, et Haapsalu talle korvi andis, ja samuti rahu leidnud – rahvahääletusel selgus, et Martna elanikud pooldavad ühinemist Lääne-Nigulaga. Nüüd pole volikogul teha muud, kui otsus kinnitada. Kullamaa valis Märjamaa ja Lääne-Nigula vahel ning otsustas viimase kasuks. Teist sorti ühinejad ongi Ridala, Nõva ja Noarootsi. Nõval võib korduda 2013. aasta, mil Nõva loobus viimasel hetkel ühinemisest.

Noarootsi ei taha ühineda. Viimase ölekõrrena loodavad nad, et riigikohus nullib sundliitmise. Kindel ühinemise soov on ka Haapsalul. Ridala opositsioon on ühinemise vastu ja koalitsioon on lõhki. Üksmeelt ei paista kuskilt. See paneb mõtlema, et kui peig on ikka tõesti nii vastumeelt, kuigi muidu viks, rikas ja viisakas, ei peaks ehk seda liitu sel kujul sündima. Vahest oleks õigem vald pooleks teha, linnastunud osad liita linna ja maaosad maaga?

● TEISED LEHED

Ratasele käib partei ohjamine ilmselgelt üle jõu

POSTIMEES. Peale Keskerakonna peakontori Toompeal, mis läheb võlgade katteks (sund)müüki, tuleks müüki panna ka kogu erakond. Vähemalt *Spisok Savisaara* peaks kogu täiega Putini venelastele maha müüdma, et Eesti riik saaks eesti asjaajamisega edasi minna, kirjutab arvamusportaali kolumnist Tarmo Pikner. Keskerakonna värske peasekretär Jaak Aab võiks mõistliku inimesena kogu kinnisvarakrempli koos Savisaare endaga müüki panna. Kui Ühtne Venemaa *Spisok Savisaara* üles ostaks, olekski sotside ja IRLi vesikivi kaelast kadunud ning Mihhail Lotman ja paljud teised südametunnistusega inimesed saaksid jälle rahulikult magada.

Ilmselgelt käib uuel esimehel Jüri Ratasel Savisaare sigadustest läbi imbunud partei ohjamine üle jõu. Pääseteid oleks valida kaks. Esiteks, võtta oma Simsoni-Repinski tiib ja raputada sõnnikune erakond maha ning mõelda välja mingi uus eksisteerimisvõimalus. Või siis teine variant: lasta olemasolev riigikogu allavett puhkusele ja teha uus rivistus – erakorralised valimised.

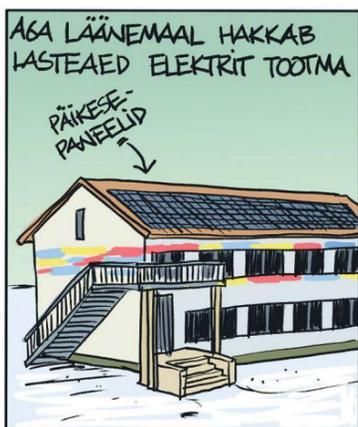
● LAUSELAEN

„Niikuinii ei tohiks lihtsurelikel vahet olla, millises omavalitsusüksuses elada.”

Toivo Tomingas, ettevõtja, LE, 8. detsember 2016

NÄDAL

06/2016

Kristen Michal võtab Reformierakonna üle

Uue kuvandi loomiseks võetud aeg on läbi, Kristen Michal peab riski võtma ja valijate mälu testima.

Vähem kui kuu aja pärast saab Reformierakonna esimeheks Kristen Michal. Selles võib täiesti kindel olla. Tegemist on inimesega, kes valmistus peaministriks saama juba 2011. aastast, aga võimalik, et ka varem. Michal tunneb Reformierakonnas kõiki olulisi isikuid ning suur osa neist ei soovi temaga mingit tüli.

Seda, mis tähendab olla Reformierakonnas oluline, kuid ilma Michali toetuseta, koges erakonna esimehe koha loovutav Taavi Rõivas. Michal tegeles Andrus Ansipi esimeheks oleku aastail erakonna juhtimisega, jättes peaministri tihedat päevakava arvestades hoolikalt valitud otsustamise kohad, kus viimane siis tõesti väljapakutud variante kaalus. Ansipil läks hästi ning erakonna tagatuba korraldas talle kõige lõpuks rahva tänu ja eurovalimiste mandaadiga kaunistatud lahkumise Brüsselisse.

Aga Taavi Rõivase esimeheks saades võttis Michal hoopis teistsuguse joone. Ta asus uuesti üles ehitama iseenda poliitilist kuvandit ning ootamatult Reformierakonna juhi toolile istunud Rõivas jäi üsna omapäi. Michal keskendus majandusministrina tööle, nagu ta nüüd ise ütleb, „eriti plahvatusohtlikel aladel”, et näida otsustusjulge ja riigimehelik. Presidendi valimiste ajal tekkisid mitme kandidaadi vahel lõhenenud Reformierakonnas tõsised tülid, kuid Michal ei valinud poolt ega sekkunud, vaid vaatas kõrvalt.

Kohe pärast Reformierakonnale šokeerivat valitsusest väljakukkumist hakkas Michal tegutsema. Juba enne kui Taavi Rõivas esimehe kohalt lahkumisest kitsamas ringis rääkis, oli

ANVAR SAMOST kolumnist

Michalil erakonna piirkonnaorganisatsioonides kontroll tehtud ning valmis plaan ülikireiks, kampaaniaks olematut aega jätvaiks esimehe ja juhatuse valimisteks.

Võib küsida, kas see pole Michalil senist ettevaatlikku ja läbikaalutud tegevust arvestades ootamatult suure riski võtmine. Kohe on tulemas kohalikud valimised ning Michal, kes just isikliku karismaga ei hiilga, peab Tallinna linnapea kandidaadina tegema enda tõestamiseks palju tugevama kampaania, kui Reformierakond tavaliselt pealinnas teha on suutnud. Kui see ebaõnnestub, on juba palju raskem ka riigikogu valimiste väljakutse vastuvõtmine.

Kainelt kaaludes pole hetk aga sugugi halb. Keskerakond on kohalike valimiste ajaks juba peaaegu aasta kandnud valitsusvastutust, Edgar Savisaare kandideerimine on igas mõttes väga küsitav, sotsid ja eriti IRL peaksid Tallinnas vähegi kaalu ka tulemuse saavutamiseks tegema Eerik-Niiles Krossi kampaaniaga võrreldavat imet. Kes võiks aga olla uus Kross, IRLi värske ja üllatav linnapea kandidaat? Vastust sellele küsimusele ei ole. Kõige selle taustal võib eestikeelsete valijate häälte saamine olla üsna lihtne.

Miks aga oli Michalil vaja ambitsioonid maha suruda ning oma ku-

vandit uuesti looma hakata? Miks ei saanud Michal plaanilt Ansipi järel Reformierakonna esimeheks ega peaministriks?

Kes ei mäleta, võib guugeldada fraasi „kriminaalmenetluse lõpetamise määrus”. Tulemuseks on riigiprokurör Heili Sepa koostatud 35 lehekülje pikkune tekst, mis kirjeldab detailselt Silvergate'ina tuntud Reformierakonna 2012. aasta rahastamiskandaali detaile ning selle uurimist. Peasekretär Michal oli koos Kalev Lilloga kahtluse all aastail 2009–2010 suure koguse teadmata päritoluga sularaha legaliseerimises teeseldud annetustena erakonnale. Michal eitas ülekuulamistel kuritegude toimepanemist ning seisus sõna sõna vastu pidi prokurör menetluse lõpetama.

Muu hulgas seisab lõpetamismääruses: „Kogutud tõendid olid küll piisavad kuriteokahtluse tekitamiseks, kuid need ei ole küllaldased, et põhistada veenvat süüdistust. Vastavalt KrMS § 7 lg-le 3 tõlgendatakse kõrvaldamata kahtlus kahtlustatava või süüdistatava süüdi olekus tema kasuks.”

Sellest hoolimata ei ole Michaliga esimehe koha pärast konkureerival Hanno Pevkuril mitte mingit šanssi. Ta ei julge esitada küsimust, kas erakonna esimeheks sobib inimene, kelle suhtes pole endiselt selge, kas ta sama erakonna peasekretärina korduvalt ja rärgelt seadust rikkus.

Juhtivale opositsioonierakonnale peeglist vaatamise võimaluse pakkumise vastutus jääb Tallinna valijaile.

● Võib küsida, kas see pole Michalil senist ettevaatlikku ja läbikaalutud tegevust arvestades ootamatult suure riski võtmine.

● HALDUSREFORM ON JÕUDNUD LÕPUSIRGELE

Kaks nädalat on jäänud liitumislepingute sõlmimiseks

Jõulupühadeni jäänud kahe nädala jooksul tuleb Läänemaa omavalitsuste volikogudel langetada otsus, kas ühineda naabervallaga või mitte.

KAIE ILVES
kaie@le.ee

Lihulas ja Hanilas on otsus juba tehtud. „Haamripauk oli oluliselt valjem kui tavaliselt. Puhkes aplaus. Soovisime üksteisele õnne,” kirjeldas Lihula volikogu esimees Jaak Kastepeöld ajaloolist otsust ühineda Koonga, Varbla ja Hanilaga Läänemaa vallaks.

Lihula tegi ühinemisotsuse neljapäeval. Lihulas oli kohapeal 11 volikogu liiget, kõik hääletasid ühinemise poolt. Koongas hääletati samuti neljapäeval, ühinemise poolt oli seitse, vastu neli volikogu liiget. Varbla otsustab ühinemise 21. detsembril.

Haapsalu ja Ridala

Kolmapäeval tegi ühinemisotsuse Hanila. Ühinemise poolt oli kaheksa, erapooletud kaks volikogu liiget. „Me ei saa jääda liivakõrbeks maakonna taganurka,” ütles Hanila volikogu esimees Mardo Leiumaa.

Hääletamisele suuremat arutelu ei eelnenud. Oli selge, et tuleb ühineda. „Vallarahval ei muutu midagi peale aadressi,” ütles Leiumaa.

Kui riigikohus haldusreformiseadust 20. detsembril ei tühistata, jääb tuleval sügisel Läänemaa kolm omavalitsust: Haapsalu linn ja Lääne-Nigula ning Vormsi vald. Lihula ja Hanila on otsustanud tõmmata hõlmad vöö vahele ja minna Pärnumaale.

Haapsalu volikogu tuleb kokku tuleval reedel ja otsustab tõenäoliselt ühinemise poolt. „Meilt ei tohiks erilisi üllatusi tulla,” ütles Haapsalu linnapea Urmas Sukles.

Ridala volikogus aga on läbirääkimiste algatamisest peale tugevad vastuolud ning leevenenud pole need tänini. Ühinemise rahvahääletusel pooldas linnaga ühinemist 153 inimest, 160 oli vastu. Volikogu opositsioon ühinemist ei poolda, opositsiooni liidri Toomas Vallimäe seisukoht on, et volikogu peaks toimima nii, nagu rahvas tahab. Ühinemise vastaseid on aga ka koalitsiooni

Vallavanemaid Jüri Otti (vasakult), Varje Ojala-Toosi ja Arno Peksarit ootab tuleval aastal 12 kuu palga suurune preemia. ARVO TARMULA

Ühinemislepingute hääletus

- Lääne-Nigula volikogu tuleb kokku 15. detsembril
- Haapsalu 16. detsembril
- Kullamaa 16. detsembril
- Martna 19. detsembril
- Ridala otsustab ühinemise 20. detsembril
- Nõva 20. detsembril
- Noarootsi 21. detsembril
- Lihula ja Hanila on ühinemise poolt juba hääletanud

ridades. Näiteks pole koalitsiooni liige Jaanus Hiiemäe otsustanud, kas hääletab poolt või vastu. „Uuemõisa ja Paralepa rahvale oleks ühinemine hea,” märkis Hiiemäe. „Ülejäänud Ridala rahvas ei võidaks midagi. Väga raske valik,” ütles Hiiemäe. Lääne Elule on öelnud üheksa voliko-

guliiget, et tõenäoliselt hääletavad nad ühinemise vastu, mis tähendaks, et Haapsalu ja Ridala ei ühine ning jäävad kahe peale ilma 1,6 miljoni euro suurusest vabatahtliku ühinemise preemiast.

Ridala volikogu esimees Olev Peetris tunnistas, et tõenäoliselt ei suuda kõik volikogu liikmed mõistlikku otsust langetada. „Arvan ja usun, et tõsiseks muretsemiseks siiski põhjust ei ole. Mõni ühinemise vastastest mõtleb ehk ringi,” ütles Peetris.

Lääne-Nigula suurvald

Lääne-Nigula, Martna ja Kullamaa leiavad, et see ei tule enam kõne alla, et keegi ühinejaist ümber mõtleks. Lääne-Nigula volikogu otsustab 15. detsembril ühinemise kasuks. „Kõik on läbi arutatud, partneritega kooskõlastatud, mis seal enam,” ütles Lääne-Nigula volikogu esimees Andres Kampmann. Martnas tehakse otsus 19. detsembril. „Volikogu

on ühinemise poolt ja ka rahvas oli ühinemise poolt. Meil on väga lihtne otsustada,” ütles Martna volikogu esimees Ene Pallas.

Kullamaa volikogu esimees Einar Pärnpuu ennustas, et hääled jagunevad samamoodi kui siis, kui Kullamaa valis, kas ühineda Lääne-Nigula või Märjamaaga. Toona hääletas Lääne-Nigula poolt kaheksa, Märjamaa poolt kolm volikogu liiget. „Eks mõni „ei” tule ikka, aga otsus tuleb ühinemise poolt,” ütles Pärnpuu.

Noarootsi ja Nõva nii kindlad ühinejad ei ole. Noarootsi hääletas rahvas ühinemise vastu. Volikogu rahva tahtega arvestama ei pea, kuid on määratud targu oma istungipäevaks 21. detsembril – see on päev pärast seda, kui riigikohus on otsustanud, kas sundliitmine tuleb või mitte. Noarootsi on varem taotlenud valitsuselt erandit, et nad ei peaks ühinema, kuid valitsus seda neile ei andnud. Kui

riigikohus otsustaks, et sundliitmist ei tulegi, annaks see Noarootsile uue võimaluse üksi jääda. „Sel juhul hääletaks volikogu tõenäoliselt ühinemise vastu,” ütles Noarootsi volikogu esimees Margus Laidmets.

Kindel liitja pole Nõvagi. Nõva on pidanud ühinemisläbirääkimisi ka Harjumaal valdadega. Nüüd on need küll lõpetatud, kuid sisimas pooldas volikogu enamus just Harjumaad. Rahvahääletus näitas, et Nõva inimesed pooldavad Lääne-Nigula vallaga ühinemist ja volikogu arvestas sellega.

Nõva volikogu aseesimees Tarmo Heinleht ütles, et pole võimalik ennustada, kuidas hääletab volikogu, kes pole algusest peale tahtnud Lääne-Nigulaga ühineda.

„Teoreetiliselt on võimalik, et läheb nii, nagu läks 2013. aastal,” ütles Heinleht. Toona ütles Nõva viimasel hetkel „ei” ühinemisele Lääne-Nigula vallaks.

● LÜHIDALT

Lääne-Nigula soovib rattateele erandit

Kolmapäeval saatis Lääne-Nigula vallavalitsus vallaelanike palvel keskkonnaametile kirja, milles palub teha erand Rannaküla ja Linnamäe vahelise kergliiklustee rajamiseks vasakule teepervele, kust jookseb Silma looduskaitseala piir.

Vallavalitsus märkis kirjas, et vasakul pool on juba kergliiklustee Haapsalust Rannaküla ja Oru hooldekodu teetsast Linnamäeni. Kui keskkonnaamet lubaks uue tee rajada vasakule küljele, saaks kergliiklusteed ühendada üheks tervikuks. Peale selle jääks ära kaks ohtlikku teeületuskohta ega satuks ohutu Rannapõlde talu elanike kaev, kuusehekk ja vanad tammed.

Keskkonnaameti Lääne regiooni juhataja Sulev Vare ütles, et vallavalitsuse kirja sisu üle pole keskkonnaametis veel nõu peetud ja temal on raske praegu midagi kommenteerida.

Kristjan Kosk

Omavalitsusliidu suurprojekt räägib pagulaspoliitikast

Sel nädalal olid Haapsalus külalised Portugali ja Norra omavalitsustest, et vahetada pagulaste vastuvõtuga seotud kogemusi.

Norra Molde-Romsdali piirkonna valla haridusosakonna töötajad jagasid oma kogemusi nii pagulaste kui ka kehvemate õpitulemustega inimeste koolitamisel.

Norras läbivad sisserännanud kaheaastase programmi, milles on nii kohustuslik keeletee kui ka muid uues ühiskonnas sisseelamiseks vajalikke teemasid. Norrakad tunnistasid, et alati ei suju asjad, sest takistuseks võib saada uustulnukate kehv keeleoskus ja haridus: kodumaal omandatud kõrgharidus ei vasta uue elukohariigi standarditele. Samuti võivad takistuseks saada kultuurilised erinevused.

Läänemaa omavalitsusliidu tegevjuhi Hele Leek-Amburi (pildil) hinnangul on Norras süsteem hästi korras. „Mulle tundub, et meil on rohkem samasugust pigem Portugali, kus kõik pole nii reguleeritud ja kus peab omavalitsus paljuski ise hakkama saama,” rääkis ta.

„Norrake kogemusi on meile väga abiks, sest nende probleemid on meile ka juba tuttavad. Näiteks see, et ette nähtud keeletundide arv on liiga väike, või see, kuidas rollid hõlgustuvad ja õpetaja peab ühtlasi sotsiaaltöötaja olema,” nimetas Leek-Ambur.

Läänemaa omavalitsusliit sai Erasmus+ fondist ligi 88 000 eurot toetust rahvusvahelise projekti elluviimiseks.

Kaire Reiljan

UGALA TEATRI KÜLALISETENDUSED HAAPSALU KULTUURIKESKUSES

18.01 KL 12.00

muusikaline lastelavastus

VÕLUR OZ

Lavastaja Ringo Ramul | Kunstnik Marion Undusk
Osades Adeele Sepp, Klaudia Tiitsmaa, Aarne Soro, Vallo Kirs, Kata-Riina Luide, Karl Robert Saaremäe, Vilma Luik

ugala.ee

Piletid müügil Piletimaailmas ja Piletilevis.
Ugala kassa tel 433 0777 / kassa@ugala.ee

18.01 KL 19.00

noortekomöödia
TASUJAD

Lavastaja Mehis Pihla | Kunstnik Ott Kangur
Osades Marika Palm, Miik Jürjens, Laura Kalle

Ratsutada saab Ridala vallas mitmel pool.

Kuigi uksetehas kasutab Haapsalu nime, paiknevad tööstushooned Uuemõisas.

6 × URMAS LAURI

RIDALA VALD 25

Muistne ja moodne Ridala

Esmaspäeval saab sõjajärgne Ridala vald 25aastaseks, sest just 12. detsembril 1991 lõpetas Eesti vabariigi ülemnõukogu presiidium Ridala külanõukogu tegevuse. Sama seadlusega kinnitati Ridala valla omavalitsuslik staatus.

ENE PAJULA
info@le.ee

Sõnu, mis Ridala valda kõige paremini iseloomustaksid, on raske leida, sest neid on nii palju: muistne ja moodne, tuntud ja mõistatuslik, hingematvate loodusvaadete ja natuke räämas nurgatagustega... Iga tahes on see vald ennast koos oma 56 küla ja kahe alevikuga mõnusasti ümber Haapsalu kerra tõmmanud. Ridalal on ka 78 saart, millest suurim on Tauksi ja ainus asustatud on Hobulaid. Lätlastel on kadedusest rohelised, sest neil pole terve riigi peale ühtki saart, aga meil on ühel vallal kümneid.

Ridala (253,4 km²) ei ole Läänemaa suurim vald ei pindalalt ega rahvaarvult. Suuremad on Lääne-Nigula, Lihula, Noarootsi ja Martna. Rahvaarvult on Ridala oma 3343 elanikuga teisel kohal Lääne-Nigula (4182) järel. Milles on aga Ridala konkurentsituult esikohal, on rahvastikutihedus – 13,2 inimest km²l. Rahvastikutihedus Ridala vallas ei ole viimase 75 aasta jooksul kuigi palju muutunud, sest 1938. aastal oli see 15,8 inimest ruutkilomeetri kohta.

Ridala on looduslikult hästi mitmekesine paik. Siin on pikk, ligi 70kilomeetrine merepiir, palju kauneid vaateid, rannaniite ja roostikke. Rohkesti on puistniete, loopealseid ja kadastikke. On ürgvanad Ungru tammed, mille najal Peeter I jalgu puhanud, Haaska rändrahnud, Puise nina ja Pullapää neem, Uuemõisa ja Mäemõisa park. Ridala maa-ala jääb kaks linnukaitsesala – Silma ja osaliselt ka Matsalu.

Salapärase paik

Ridala pikast ajaloost lausa õhku salapära. Ridala kirik, vana ja ilus pühakoda, ehitati umbes samal ajal kui Haapsalu toomkirik. Aga miks pole sel traditsiooniliselt kõrget torni? Kas tõesti ajasid kirikus peetud jutlused Vanakuradiil harja punaseks, mille peale ta otsis Puise rannast suure kivimüraka ja virutas selle kiriku

Ridala vallavanemad

- Kalju Janson 1991–1993
- Rein Hallik 1993–1999
- Raul Tammet 1999–2001
- Toomas Schmidt 2001–2016
- Helen Koppa aastast 2016

poole tee. Kivimürakas lendas üle kiriku, jättes hoone terveks, aga torni viis kaasa. Või kardeti, et kõrge kirikutorn hakkab meresõitjaid eksitama?

Ridala on paik, millest laulsid juba muinasskandinaavia skaldid esimese aastatuhande saagades, mis jutustavad rootslaste sõjakäikudest Rotala randa ja nende poollegendaarsest kuningas Ingvarist. Ingvar sai siin surma umbes aastal 600 ning tema matmispaik võib olla Kiideval. Pärast selle teadmist ei olegi eriti üllatav avastada, et Puises võis esimese ja teise aastatuhande vahetusel olla viikingite sadam. Sellest pajatavad mõned arheoloogilised leiud ja Madudemäe legend. Madudemägi on teadagi kõrgem kivine küngas Puise nina lähedal, mis oli oma nime saanud viikingite lohemaokujulistest lippudest ja laevaninadest. Ka Ridala Tubrilinna nime all tuntud linnus on arheoloog Mati Mandeli hinnangul püstitatud viikingiajal.

Ridala muinaskihelkonnas elanud mehed pidid olema tähelepanuväärselt teokad ja toimekad, sest neist ei saa üle ega ümber Läti Hendriki. Tema pühendab nende tegudele oma kroonikas päris palju ruumi ja jälgib neid mitmel sõjatandril, millest kuulsaim on ilmselt Turaida linnuse piiramine 1211. aastal.

Kogu Ridala valla ajalugu ei piirdu siiski vaid sõjajärgse 25 aastaga. Haldusreform ei ole mingi praeguse aja eripära. President Konstantin Pätsi otsusega jäi 1. aprillil 1939 Eesti 365 vallast alles 248. Enne Pätsi otsust oli praeguse Ridala valla territooriumil kolm valda: Võnnu, Asuküla ja Sinalepa. Sinalepast sai-

Ridala kirik sai tänavu 746aastaseks.

Ridala valla merevärv on Rohuküla sadam.

Kiltsi lennuväli on kiirete autode lemmikpaik.

Ungru loss on Eesti üks mõjuvamaid neobarokseid hooneid.

gi tulevase Ridala valla tuumik, millele liideti juurde külasid nii Võnnu kui ka Asuküla ja Martna vallast.

Kiiduväärt koolid

Vald on oma koolide nimel kõvasti pingutanud – 1959. aastal valminud Ridala põhikooli hoone oli päris kole, ent pärast rekonstrueerimist ja ümbruse haljastamist on pilt tundmatuseni muutunud. Maja on ilusam ja mugavam nii seest kui ka väljast.

„Kui me midagi teeme, siis südamega. Meie õpilastel on võimalus arendada oma võimeid ning saada esinemiskogemust väga heade õpetajate juhendusel,“ ütleb kooli direktor Milve Viigand.

Muusikaõpetaja Anne Päästke on viinud õpilased rahvusvaheliste festivalidele, kehalise kasvatuse õpetaja Pille Raudsepa juhendusel on koolile võidetud karikaid mitmel spordialal, rahvatantsuõpetaja Hilja Tamme eestvedamisel käidi mõõdund suvel Praha folkloorifestivalil, õpetaja Annely Lember on käivitanud kunstistuudio ja õpetaja Margit Mald keraamikaringi, rahvusvahelise ERASMUS+ projekti kaudu on õpetaja Ene Jundase vedamisel külastatud projektipartnereid Austrias, Itaalias ja Tšehhimaal.

Teine Ridala valla kool on Uuemõisa lasteaed-alkool, asutatud 2004. aastal. Kooli kuues klassis õpib 143 last, esimesel ja teisel klassil on paralleelid. Direktor Maia Tohveril sõnul on kooli maine väga hea, nii et ligi viiendik, 29 õpilast, käib Uuemõisa koolis teistest valdadest. Kooli tugevuseks on infotehnoloogia, tahvelarvutite kasutamine õppetöös. Ka Robote-xil käidi õpetaja Sirje Sinitskaja juhendusel.

Kõvasti torutöid

Kui ettevõtlusest rääkida, siis selles kontsentratsioonis kui Ridalas ei ole seda vist Läänemaal kusagil mujal. Vallal pole just palju võimalusi ettevõtluse arendamiseks kaasa rääkida, ei saa ta anda maksuvabastust ega midagi. Aga

seada, mida ta saab, on ta püüdnud teha nii hästi kui võimalik. Kiltsi tööstusala tuli alustada sõjaväelinnaku lammutamisest. Päris palju auru on läinud Uuemõisa põhja- ja lõunaosa tööstusala taristu väljaarendamisele ja Uuemõisa katlamaja ning kaugkütetorustike rekonstrueerimisele ja uute ehitusele Rannarootsi keskusele.

Vallarahva seltsielu

Üks toimekamaid kohaliku elu edendajaid on 2004. aastal asutatud Puise rannarahva kultuuriselts, kes on andnud uue elu vanale lagununud kalatööstusele. Sellest on saanud külalistemaja. Eelmisel suvel sai valmis suur küün, kus kavatakse hakata andma teatritendusi ning korraldama kontserte.

Puisele ei jää alla ka 2000. aastal loodud Haeska külaselts. Neilgi on oma seltsimaja, nõukogude ajal ehitatud kauplusehoone, mille vald seltsi käsutusse andis. Seal on esialgu ainult katus vahetatud ja natuke sanitaarremonti tehtud, aga mõnigi suurem töö nagu küttesüsteemide vahetus ootab alles ees. Haeskalased on kuulsad oma rahvatantsurühma poolest, ja väga vahvasti on kahel aastal korda läinud kahe kalda kohvikute päev: 2015 korraldati see koos lõunakalda Keemu külaga ning omaette seikluseks kujunes, kuidas paadimees rahvast üle lahe vedas; 2016. aastal tehti see koostöös põhjakalda Puise külaga. Tänavu septembris sai teoks esimene stügislaad.

Ka Kiideva külaselts on asutatud 2000. aastal. Nende kogunemiskoht on kunagi Tallinna piimakombinaadi kuulunud saunsvila, mille jätts vald külaseltsi kasutada.

Aasta pärast võib Ridala vald kaardilt kaduda, aga kas kaob aegade hämarusse ka Ridala nimi? Pärilselt ei kao, sest ei Ridala kirikult ega koolilt saa seda keegi võtta. Nime säilitab ka terve hulk mitmesuguseid seltsi nagu Ridala Ratsu, Ridala spordiklubi, Ridala maasturiklubi, Ridala pritsimeeste selts ja veel mõned.

● MÕNI HAAPSAJU INIMENE ANDIS INSPIRATSIOONI

Kuidas kassid end Kaie Ilvese raamatutesse pressivad

Kaie Ilvese verivärske raamatuga „Preili Pöörane ja teised kassid” on sama lugu kui muna ja kanaga. Kumb oli enne? Selle raamatu puhul on suur küsimus, kas see sai alguse illustatsioonidest või tekstist.

URMAS LAURI
urmas.lauri@le.ee

„See on puhtalt tänu temale sündinud,” pakub Kaie Ilves raamatu algtoke andjaks illustraator Ülle Meisterit.

„Vastupidi. Raamatu aluseks on ikkagi sõna,” tõrjub kunstnik kirjaniku „süüdistust”.

„Ma olen väga uhke, et ta mulle pildid tegi,” ütles kirjanik. „See on kindlasti minu kõige ilusam raamat.”

Kas enne oli muna või kana

Aga raamatu saamise lugu on ise järgmine. Mõned head aastad tagasi sattusid Lääne Elu ajakirjanik Kaie Ilves ja raamatuillustraator Ülle Meister Laikmaa muuseumis ühe näituse avamisele. Ilvesel oli selleks ajaks juba raamatuid ilmunud. Meistrile olvat Ilvese esimene raamat „Tädi, Motja ja teised” meeldinud ning nii küsinudki ta kirjanikult, kas ta saaks midagi kirjutada väiksematele lastele.

„Minu meelest on Kaiel väga toredad jutud, sellest sai asi alguse,” ütles Meister.

Kaie Ilves meenutas, et ei võtnud Ülle Meistri näitusel öeldut esotsa tõsiselt. Aasta hiljem trehvanud nad taas ning toona küsinud kirjanik illustraatorilt, kas käis ta selle pisipõnnide raamatu idee välja suusoojaks või mõtles tõsiselt. „Ülle ütles, et tõsiselt,” meenutas Kaie Ilves.

Veebruaris 2014 kirjutas kaie Ilves uue raamatu esimese jutu. „Siis sai neid tasapisi kirjutatud, hästi pikalt kirjutatud,” nentis kirjanik.

Ka piditegemine venis. „Aga see on isegi hea,” lisas illustraator.

Ülle Meister on aastate jooksul illustreerinud Ellen Niidu, Leelo Tungla, Paul-Eerik Rummo, Jaan Krossi ja paljude teiste raamatuid. Kaie Ilvesega koostöös on see esimene raamat.

Kaie Ilves

Ajakirjanik ja kirjanik Kaie Ilvesel on ilmunud seitse raamatut.

- 2016 „Preili Pöörane ja teised kassid”
- 2015 „Vigur kellaspepp”
- 2014 „Tädi, Motja ja Nipsik”
- 2013 „Sünnipäev”
- 2013 „Tädi ja Motja teistmoodi suvi”
- 2013 „Vanaisa maja”
- 2012 „Tädi, Motja ja teised”

Koostöö laabus. „Minu meelest küll, oleme kasside suhtes üsna ühte meelt,” ütles Ülle Meister.

Kunstnikule olid kõige keerukamad paar eksootilist tõugu kassi. „Neid pidin internetist otsima,” nentis illustraator. „Iga jutt on Kaiel ise sorti kassid, igalhel oma iseloom ja väljanägemine. Tuleb leida lähenemine, et pilt tekstiga kokku sobiks.”

„Me ikka vahetasime meile, et milline võiks Roosikene välja näha ja milline see Tuudur on,” lisas Kaie Ilves.

„Kassi nägu on raske joonistada,” teadis kirjanik rääkida ja lisas, et kass pole selline modell, kes pikalt ühes asendis poseeriks.

Iseloomuga tegelased

Kaie Ilvese sõnul toimub osa raamatu lugudest Tallinnas Preesi tänavas. „See on vanade puumajade rajoon, seda õhustikku käis Ülle Meister Haapsalus tabamas. Ülejäänud juttude sündmustik leiab aset Perakülas, see on väljamõeldud koht.”

Nüüsaama tähtsad kui kassid nii on ka kasside inimesed, kellest raamatus juttu on. Ka need on igati oma karakteriga. Isegi neil kahel hulkuval kassil, kellest Kaie Ilves kirjutab, on oma inimesed kuidagimoodi olemas. „Inimesed on prototüüpide järgi kirjutatud,” kinnitas kirjanik.

Enne kui Kaie Ilves hakkas raamatuid kirjutama, tegeles ta tõlkimisega.

URMAS LAURI

ERAKOGU

Ülle Meister

Ülle Meister elab Tallinnas, Martna vallas on tal maakodu.

Eesti kunstnike liidu, Eesti akvarellistide ühenduse, Eesti kujundusgraafikute liidu, IBBY Eesti osakonna liige.

Lõpetanud Eesti riikliku kunstiteaduse instituudi 1973. aastal graafika erialal raamatukujundaja-illustraatorina.

Tema tööd asuvad Eesti rahvusraamatukogu kunstikogus, Eesti lastekirjanduse keskuse kunstikogus ja paljudes erakogudes Eestis, Austraalias, Lätis, Prantsusmaal, Soomes ja Venemaal.

„Mõni Haapsalu inimene võib end sealt ära tunda.”

Raamatus „Preili Pöörane ja teised kassid” on 13 lugu. „Tegelikult oli neid valmis 18, viis jäi välja. Järgmisest raamatust on neid seega juba kolmandik. „Oi ei! Selle peale ei taha praegu mõeldagi, väljaandmine on pööraselt kallis,” lausus kirjanik Ilves. „Kui juhtuks ime, et see raamat läheb pööraselt hästi, siis oleks põhjust täiendatud kordustrukile, kuhu saaks riiulile jäänud lood lisada. Pildid on ju neile ka valmis.”

Raamatut „Preili Pöörane ja teised kassid” saab paremaid raamatupoodidest, selle andis välja kirjastus Päike ja Pilv.

Kaie Ilvesel on see seitsmes raamat. Neli neist on kassidest. „Kassid nagu pressivad sisse... Piinlik juba, hakkad kirjutama mittekassidest, ikka pressivad kassid sisse,” naeris kirjanik.

Bolgheri – kuulus Itaalia küla

AARE KAROLIN
veinikaupmees

Bolgheri piirkond asub Itaalia läänerannikul etruskide kultuuri aladel. Lähim suurem linn Castagneto Carducci on saanud nime Itaalia poeedi Giosuè Alesandro Giuseppe Carducci (1835–1907) järgi. Bolgheri kindluse kohta on teavet juba kaheksandast sajandist.

Bolgheri asub Toscana piirkonnas Itaalia läänerannikul ning on samal laiuskraadil nagu veinipiirkonnad Montalcino ja Montepulciano. Bolgherit eristab teistest Toscana veinialadest mere vahetu lähedus. See piirkond on nn sünnipiirkond Sassicaia, Ornellaia ja Tignanelle ning tuntud oma suurepärase veinide poolest. Tänapäeval toodetakse seal valdavalt oivali-

si punaseid veine. Veinimeistrid Bolgheri piirkonnas on spetsialiseerunud nn Prantsuse sortide (Cabernet Franc, Sangiovese, Syrah, Merlot või Cabernet Sauvignon) kokkusegamisele.

Sügisel, kui marjad valmivad, valvavad veinimajade töötajad tihti öösel veiniaedade ümber, sest mägedest tulevad kitsed ja metssead maiustaksid meelsasti valmis viinamarjadega. Eks see tingi ka seda, et marjakorje ajal pakutakse tihti kohalikest ulukitest valmistatud roogi. Kord ühel reisil nägin metskitse, kelle mugu oli viinamarju täis. Neile maitsevad viinamarjad nagu ka inimestele.

Bolgheri valgeid veine on soovitatav juua, kui need on noored, ja need sobivad kokku suppide, kala ning kookide-pirukatega. Punased veinid on head pearoo-

gade juurde, mis sisaldavad valget või punast liha. Kohalik magus vein Vin Santo sobib pigem kuivemate küpsetistega. Sassicaia vein on parim praetud või röstitud looma- ja ulukilihaga.

Suurelt maanteelt saab Bolgheri küla juurde mööda sajanditevanust (ehitatud 1703. aastal) ja viis kilomeetrit pikka küpresidega ääristatud puisteed. Selle nimi on Viale dei Cipressi ning see on üks UNESCO maailmapärandi nimistusse kuuluvaid tuntud vaatamisväärsusi. Bolgheri oma kitsaste tänavate, arvukate veini- ja oliiviõlipoodidega oleks nagu muinasjutust välja astunud. Küla pole suur ja sellele tiiru peale tegemine võtab aega vähem kui pool tundi. Bolgheris ühes veinipoes nimega „Enoteca Tognoni” on võimalik tellida hinnalist veini, mida

pudelig ei raatsiks osta, 5 või 10 cl kaupa, et saada ülevaade kohalikest kuulsatest veinimajadest. Meie proovisime seltskonnale peale 5–6 sorti veini.

Külastada tasub Castagneto Carducci linna, mida kuni 1900. aastani kutsuti Castagneto Marittima ja mis kõrgub mägedes veinipiirkonna kohal. Maalilised vaated ümbrusele, toredad jalutuskäigud linna kitsastel tänavatel, vahvad poekesed, kohvikud ja restoranid on vaid osa paljudest põhjustest linna küllastamiseks. Tore on teha ringkäik San Lorenzo ja S.S. Crucifix kirikutes, mõnusad toidud on Belvedere või Il Vecchio Frantoio restoranides, neist viimast on üks parimaid vaateid ümbruskonnale.

Piirkonna pluss on, et meri ei asu Bolgherist kaugel. Rannamõ-

nud asuvad valdavalt küla Marina di Castagneto Carducci lähedal, kuid tasub ringi seigelda ja otsida ka teisi lähedal asuvaid kohti, kus olustikku nautida. Parim aeg piirkonna küllastamiseks on kevadel märtsi lõpp ja aprill, millal läheb ilm meeldivalt soojaks. Ilmad püsivad nauditavad aastast olenevalt umbes oktoobri alguseni.

Külastamisel tasub vältida augustit, kui itaallastel on puhkuste aeg ja rannad on ülerahvastatud. Majutada on hea agriturismo'des ehk talumajapidamistes (Eesti mõistes turismitalud), mis oma peamise tegevusena on hõivatud põllumajanduses, aga majutuse pakkumine on lisategevus. Enamikul juhtudel pakuvad need isegi paremat majutust, eriti peredele, kui nii mõnedki hotellid.

Piirkonnas on head veinid ja suurepärased toidud. Restoranides tasub õhtusöögiks kohad ette tellida.

Ümbruskonnas ringi liikumiseks tasub rentida auto, sportlikumad võivad proovida jalgrattast. Loodus on kaunis, inimesed sõbralikud.

Bolgheri miinus on vahest selles, et sinna puuduvad otselennud, majutusasutused tuleb varakult reserveerida, mere läheduses elamine maksab palju. Parkimine on keerukas ja inimesi on suvel palju. Paljudel kohalikel kuulsatel veinidel on krõbedad hinnad, kuid võimaluse korral tasub mõnda neist kohapeal proovida.

Bolgheri kaugused lähimatesse linnadesse: Firenze 128 km, Siena 100 km, Firenze 110 km, Pisa 60 km, Livorno 48 km.

Reisikiri. Viva l'Italia!

26.
osa

OLEV REMSU

Kui aga Costakis otsustas 1979. aastal NSV Liidust lahkuda, algas tõeline kaikkavedamine – kollektsoonid ei lubatud riigist välja viia, see olevat rahvuslik rikkus.

NSV Liidus, kus põlati avangardistlikku kunsti, kus isetehtud näitusest sõideti buldooseri-ga üle!

Tõsi, lühikesel Lenini ajal oli avangardismi kui uut, kodanlikele soperdistele vastanduvat kunsti isegi soositud. Alles Stalin tegi nähtusele risti peale.

Viimaks leppis Costakis võimudega kokku – ta pidi suure osa oma kollektsoonist kinkima riiklikule Tretjakovi galeriile, väiksema võis kaasa võtta.

Pärast Costakise surma 1990. aastal ostis Kreeka valitsus Tretjakovi galeriilt osa tema kollektsoonist tagasi. Kui raha oli mädus, polnud rahvuslikust rikkusest enam lugu. Salonikis asutati riiklik moodsa kunsti muuseum, mille püsiekspositsioonis on 1250 tööd.

Torinos ongi Saloniki muuseumi külaliskülastus.

Ainult maailmanimed – Kazimir Malevitš, Ljubov Popova, Aleksandr Rodženko, Olga Rozanova, Lazar El Lissitzky, Solomon Nikritin ja Varvara Stepanova.

Isegi Ljubov Popova konstruktivistlik „В перед к коммунизму“ mõjub sümpaatselt, sest on esteetiline. Ka see loosung oli nõukogude ajal keelatud.

Kes ütles, et sisu on tähtsam kui vorm? See mees eksis.

Kõik need geomeetrised, kubofuturistlikud, ekstremistlikud, abstraktsionistlikud haaravad.

Ja mida nad kujutavad? Andku austatud kunstiteadlased mulle andeks, et ma püüan vastata oma peaga – liikumist. Dünamiikat oma staatilises vormis. Lõuend ju seinal ei liigu.

Kui olen tagasi Torino südalinnas, mõistan, kust kasvas välja Mussolini-arhitektuur.

Just neist kunstivooludest, mis toona olid levinud üle maailma ning mis püüdsid dünamiikat jäädvustada.

Ja Mussolini? Ja fašism?

Nendega läks nii, nagu juhtub ikka ebaõigluse ja ülekohtu vastu võitlemisega, see on kättemaksimisega – ise muututi ebaõiglaseks ja ülekohtuseks, lõpuks veel kurjuse kehatuseks.

Muuseas, kõik võitlesid ülekohtu vastu – Jeesus, Napoleon, bolševikud, Mussolini, Hitler ja paljud teised.

Ega muid sõdu ja oma rahva repressioonide ajaloo olegi toiminud kui ainult võitlust ülekohtu vastu...

Otsuse Mussolini ja veel 15 fašistliku sotsiaalse Saló vabariigi ministrit hukata ilma kohtuta langetasid vastupanuliikumises juhtivatelt kohtadel partei Itaalia kommunistliku organi juhid Palmiro Togliatti ja Luigi Longo teiste vastupanujuhtide teadmata.

Neil oli kiire, sest parajasti otsis Mussolini ka kaks ameeriklaste

luurerühma ning vastupanuliikumise demokraatliku poole rühm.

Kommunistid leidsid esimesena ja viisid partei juhtkonna surmaotsuse ellu.

Miks?

Oleks ju kohtupidamine diktaatori ja tema ministrite üle kujunenud võimsaks propagandaks fašismi vastu?

Ehk sellepärast, et Mussolini fašism oli sotsialism, ent hoopis teistsugusem, kui seda viljeldi Nõukogude Liidus?

Vahest seetõttu, et Mussolini oleks võinud rääkida nii mõnestki kokkuleppes, mis tal vastupanuliidritega (ka kommunistidega) oli?

Kaduma läks kaks suurt kotti dokumentidega, mida Mussolini põgenemisel endaga kaasas kandis, nende paberite abil lootsid *duce* kohtuprotsessil saavutada võidu oma stüdistajate üle.

Mis dokumendid need olid?

Kaduma läksid ka kullakangid ja Sotsiaalse Vabariigi valitsusele kuulunud raha – 2675 naelsterlingit, 2150 sovrinit, 149 000 dollarit, 278 000 Šveitsi franki ja 18 miljonit Prantsuse franki –, mida on hakatud kutsuma Don-

go aardeks linna järgi, kus Mussolini kinni võeti.

Ei kahelda, et vähemalt osa sellest läks kompartei laekasse. Need Mussolini mõrvajad, kes on vaikinud, on ellu jäänud. Need aga, kes ajakirjandusele infot poetasid, on salapärasel asjaoludel hukkunud.

Kas Mussolini tapmine otsustatigi üldse Itaalias? Kompartei juhid olid Stalinile kuulekad, oma peaga ei teinud nad midagi.

Hitler armastas Mussolini juuresolekul pidada tundidepikkusi tiraade, ta võis lobiseda separaatrühla läbirääkimistest Moskva ja Berliini vahel Teise maailmasõja ajal toimunud Vene-Saksa sõja algupoolel. See oli Stalini üks suurimaid saladusi.

Mussolini surmukeha maeti Milano Mucocco kalmistule nimetusse hauda, ent hiljem siiski avastati, kaevati välja ning maeti Mussolini sünnilinnas Predappiosse.

Väikelinn kandis diktaatori valitsemise ajal aunime La Città del Duce, seal peeti suurejoonelisel Mussolini sünnipäevi, on tänaseni neofašistide pühamu ja nende palverändude sihtkoht. Järgneb

JÄRJELÜTT

• Need Mussolini mõrvajad, kes on vaikinud, on ellu jäänud. Need aga, kes ajakirjandusele infot poetasid, on salapärasel asjaoludel hukkunud.

TEATED

Jõululaat Haapsalu turul

Hei! 17. detsembril on Haapsalu turul väike jõululaat.

Kõik, kellel on pakkuda nii laukat kui ka silmailu, saavad registreeruda telefonil 5624 2437, Katrin. Rõõmsa kohtumiseni!

Haapsalu Linnahooldus OÜ

Austatud Läänemaa ja Haapsalu linna eakad!

Olete kõik oodatud jõulukontserdile 15. detsembril algusega kell 15 Haapsalu kultuurikeskuse saali. Kontserdil esinevad Estonia teatri solistid.

Avatud on kohvik, laual ootavad parkoogid.

Läänemaa Pensionäride Ühenduse juhatus

ELEKTRIKATKESTUSED

Elektrivõrgu hoolduse ja remondi tötu on elektrikatekestused:

12. dets kl 9–16 Piilama aj-s Kaksik-torni MÜ;

12. dets kl 10–14 Rootsiranna aj;

13. dets kl 9–10 Lepiku aj;

13. dets kl 10–13 Väänla, Andruse, Ki-baru, Oti, Luha, Alittoa, Leeda aj;

13. dets kl 11–11.30 Virtsus Tallinna mnt 4, 5, 6, 7, 9, 11, 15a, 17, 21;

13. dets kl 12–14 Äila aj;

13. dets kl 14–15 Mesila aj;

15. dets kl 9.30–15 Karingu aj-s Aru ja Pääma talu;

16. dets kl 9.30–15 Salu aj.

Loodame teie arusaamisele ja mõistvale suhtumisele.

Imatra Elekter AS

Kutse jõululõunale

Haapsalu neuroloogiline rehabilitatsioonikeskus kutsub oma endised pensionipõlve veetvad töötajad jõululõunale 20. detsembril kell 15 Sadama 16, Haapsalu.

Eelregistreerimine kuni 15. detsembrini tel 472 5400.

Haapsalu Neuroloogiline Rehabilitatsioonikeskus

Linnasauna lahtiolekuajad pühade ajal

22. dets saun avatud 10–19 meestele
23. dets saun avatud 10–17 naistele

29. dets saun avatud 10–19 naistele
30. dets saun avatud 10–19 meestele

OÜ Haapsalu Linnahooldus

KUHU MINNA

• TERVIS JA SPORT

Fra Mare Day Spa basseini- ja saunapark avatud iga päev 13–22; kl 19 vesiaeroobika. Day Spa pilet E–N 10,50 €, R–P 14 €. **Jõulukuu eripakkumine** – seljahooldus iseseisenev mudaga 50 €. Näomassaaž ja mask 30 €. Maniküüri ja pediküüri komplekshooldus 39 €. Broneerimine tel 472 4612 ja 472 4600, spa@framare.ee.

Spaahotelli Laine vee- ja saunakeskus avatud iga päev kl 6–9 ja 13–22. Treeningusaal avatud iga päev kl 6–22. Täpsem teave ja broneerimine tel 472 4400 või info@laine.ee.

• TANTSUÕHTUD

Fra Mare À LA CARTE restoran Bergfeldt ja lobby-baar (Ranna tee 2): P–N 12–23 ja R, L 12–24. L, 10. dets mängib tantsuks ansambel Coco. Käes on jõululaudade broneerimise aeg! Tel 472 4605, 503 7289. www.framare.ee.

Restoran Blu Holm (Sadama 9/11) P–N 12–23, R–L 12–24. Peo- ja peielaud, küsi pakkumist! L, 10. dets kl 20 tantsuõhtu, ansambel Ragnar & Co.

• KINO

Haapsalu kultuurikeskus (Posti 3): 10. dets kl 12; 12. dets kl 17.30 animafilm „Maagiline jõulukarp“, pilett 3 €. 10. dets kl 14; 14. dets kl 17.30; 16. dets kl 17.30; 18. dets kl 13 animafilm „Ozzy paneb plehku“, pilett 3 €. 10. dets kl 16; 12. dets kl 19.30; 14. dets kl 19.30 film „Teisepoolsus 5“, pilett 4 €.

• LAAT

Haapsalu kultuurikeskuses 10. dets kl 10–17 jõululaat.

• KONTSERIT

Haapsalu toomkirikus 22. dets kell 19 Inga ja Toomas Lunge „Meie pere jõulud“. Kontsert koos Tõnu Raadikuga. Piletid hinnaga 14 ja 16 € Piletilevis.

Haapsalu toomkirikus 10. dets kl 18 Canzone 15 a juubeli kontsert „Ei saa mitte vaiki olla“, tasuta.

Haapsalu toomkirikus 20. dets kell 19 Kait Toome & Maria Listra jõulugala 2016. Piletid hinnaga 14 ja 16 € Piletilevis.

Haapsalu kultuurikeskuses 15. dets kl 15 jõulukontsert Läänemaa ja Haapsalu eakatele. Esinevad Maris Liloson (sopran), René Soom (bariton), Siim Selis (klaver), tasuta.

Haapsalu sotsiaalajas 12. dets kl 12 advendikontsert.

• KULLAMAAL

Kullamaa kultuurimajas 15. dets kell 19 naiskoori „Leelo“ kontsert „Taas talv on tulnud“. Kontserdil kaastegevad segaansambel „Ei või olla“ ja Kullamaa keskkooli laululapsed. Kontsert kõigile tasuta.

Kullamaa kultuurimajas 18. dets kell 12 rahvusvaheliste muusikafestivalide laureadi suupilliklubi Piccolo orkestri advendikontsert. Kauneid jõuluviise ja muusikat kogu maailmast. Kontsert kõigile tasuta.

• LIHULAS

Lihula kultuurimajas 14. dets kl 19 Vana Baskini teater „Kõik meestest“. Piletid 15 ja 13 €, piletitte broneerimine E–R kell 10–16 tel 477 8191.

Lihula kultuurimajas 16. dets kl 13 Soliarise tsirkus „Fantastiline planeet“. Pilet 5 €, piletitte broneerimine E–R kell 10–16 tel 477 8191.

• TEATER

Haapsalu kultuurikeskuses 11. dets kl 15 tsirkusestudio Folie etendus „Jõuluootus“, pilett 3 € eelmüügis kultuurikeskuse kassas, hinnas sees jõulupakk lapsele.

Haapsalu kultuurikeskuses 13. dets kl 19 Ott Sepa *stand-up* komöödia „Suur rөөm väikestest asjadest“, pilettid 16 ja 14 € Piletilevis.

• RAAMATUKOGU

Läänemaa keskraamatukogu: lugemissaal, avalik internetipunkt ja kojulaenu osakond (Posti 3) ja lasteosakond (Wiedemanni 11) avatud E–R 10–18, L 10–15. P suletud. Raamatulaenu punkt sotsiaalajas (Kastani 7) avatud T 14–17 ja R 11–14. Vaata www.lib.haapsalu.ee.

• NÄITUSED

Lasteraamatukogu (Wiedemanni 11): Eliisabet Luure lugemispäevikute näitus. Illustratsiooninäitus „Piret Rāni nunnikud ja teised toredad“.

Maie kunstipood (Posti 2): E–R 10–18, L 10–15 Haapsalu ja Läänemaa kunstnike müüginäitus.

Spaahotelli Laine fuajee galerii (Sadama 9/11): Taimi Ungersoni pastellmaalid „Peegeldused“.

Haapsalu linnagalerii (Posti 3): Pille-Riin Jaigi näitus „Iga naise taga on teine naine“. Avatud 31. detsembrini.

Keskraamatukogu (Posti 3): Raamatunäitused „Meie naabrid – Läti“ ja „Mis on linnukesel muret...“. Vitriinides Jonas Tauli illustatsiooninäitus „Üks erakordselt eriline mees ja teised loomad“. Lugemissaali seintel näitus „Iloni Imedemaa sünnilugu“. Lugemissaali fuajees Ants Maripuu „Merepildid“.

Haapsalu kunstikooli galerii (Karja 6): T–R 12–16.30, L 10–14.30. „Maal. Joon. Meeta. Kera“, täiskasvanute kursuste ühisnäitus avatud 10. detsembrini. Tasuta.

• MUUSEUMID

Haapsalu pitsikeskus (Karja 25): T–R 11–16 ja L 11–15.

Ants Laikmaa majamuuseum ja park (Kadarpiku küla, Lääne-Nigula v): K–P 11–16. www.salm.ee.

Raudtee- ja sidemuuseumi näitused imperaatoripaviljonis R–P 11–16. www.salm.ee.

Rannarootsi muuseum avatud T–L 11–16. www.aiboland.ee.

TEATED

14. detsembril ei ole perekonnaseisutoimingute vastuvõttu

Töötajate osalemise tõttu perekonnaseisuatmetnike seminaril ei ole 14. detsembril Lääne maavalitsuses (Ehte 9, Haapsalu) kodanike vastuvõttu perekonnaseisutoimingute tegemiseks. Surmajuhtumeid saab registreerida Ridala vallavalitsuses (Lossi 4, Uuemõisa). Tel 472 4440.

Palume võimalike ebaseadmisest pärast vabandust.

Lääne Maavalitsus

ASi Gadox meistrite vastuvõttudel on soodustingimustel müük avatud. Kaasa võtta isikliku abivahendi kaart ja arstitõend abivahendi vajaduse kohta.

Haapsalu sotsiaalajas (Kastani 7)
15. detsembril kell 10–12.
Info ja registreerimine tel 650 1322.

AS Gadox
Türi 10c, 11313 Tallinn.
Tel 650 1322
info@gadox.ee, www.gadox.ee

Lääne Elu

Ilmu teispäeval, neljapäeval ja laupäeval

Toimetuse aadress:
Posti 30, 90504 Haapsalu.
Toimetuse 473 7222,
kuulutused ja reklaam 473 7111,
faks 473 7040, e-post info@le.ee
Kodulehekülj: www.le.ee

Peatoimetaja Andrus Karnau
Toimetajad Kaie Ilves, Kaire Reiljan,
Urmas Lauri, Lemmi Kann, Kristjan Kosk,
Tarmo Üuemaa
Reklaam reklaam@le.ee
Küljendaja Tiina Liiv
Korrektoir Heli Tammik
Fotoograaf Arvo Tarmula

Kuulutuste vastuvõtja Merilin Sellik
Reklaamitoimetajad Ave Tapner, Alar Birk
Raamatupidaja Vilma Hõovel
Väljaandja OÜ Lääne Elu: Posti 30, 90504
Haapsalu, tel 473 7222

Trükitud Printallis

Pangakontod
Swedbank EE18 2200 2210 1567 8031,
SEB EE62 1010 6020 0251 5004

Toimetusel on õigus kirju ja kaastöid toimetada ja selguse huvides lühendada ning valikuliselt honoreerida. Kaastöid ei tagastata ega retsenseerita. Kaebuste korral ajalehesisu kohta võib pöörduda Pressinõukogusse pn@eal.ee või tel 646 3363.

MÜÜK

Auto- ja majavõtmete valmistamine, lukkude paigaldus ja müük. Autoraadid ja kolarid. Autoalarimid. Rauduksed. LVL OÜ, Posti 39 (veetorn), tel 473 3247 ja 507 7979.

Müüa soodsalt sauna- ja suitsuahjud, kaminad, pliigid ja boilerid. Paigaldus. Pottsepatööd. Tel 505 4355.

Müüme põrandala-, voodri- ja ehituslaudu mitmes laiuses. Vedu tasuta. Tel 506 4651.

Küttepuid, kuiv või toores, nii lahtiselt kui ka võrgus. **Kõdusõnnik** 30 kg. Tel 523 8852, 473 3301. Tammaru farm, www.tg.ee.

Kuiv okaspuu 37; toores lepp 28; kask 35; okaspuu 33 €/m. Pikkus 30, 40 ja 50 cm. Vedu 3–7 ja 10 rm kaupa. Tel 516 4278 ja 505 5203.

Kuivad pakitud kütteklotid ja kaminapuit ning pakitud turba- ja puidubrikett. Kohalevedu tasuta. Tel 523 8503.

Nigula Saeveski müüb ehituslikku saematerjali ja küttepuid (konteineris). Ka saagimisteenus. Tel 502 0531 ja 502 1792.

Müüa pakitud turba- ja puidubriketti koos veoga, soovi korral ladustame. Tel 507 8754, www.briketivedu.ee.

Müüa ehituslikku saematerjali ning voodri- ja põrandalaudu. Vedu tasuta. Tel 528 2268.

Küttepuid müük (lehtpuu). Pikkus 30 cm, 40 cm ja 50 cm vastavalt ostja soovile. Hind alates 28 €/m. Tame alates 5 rm. Hind koos kohaleveoga Haapsalu linna piires. E–R kl 9–17. Tel 5668 1436.

30–70 cm toores lehtpuu, hind al 30 €, metsakuiv okaspuu al 35 €, tarne al 10 rm, transport hinnas. 3meetiline küttepuid, tarne al 30 tm. Tel 502 4895.

Detsembris soodus! Lepp ja segalehtpuu 28; must lepp 30; tamm, saar ja kask 35 €/m. Kuiv okaspuu 33; segapuu 37; segalehtpuu 39; lepp 41; must lepp 44 €/m. Kriske OÜ tel 5648 6058.

Müüa 3 m küttepuid (hall lepp, kask, saar) koos kohaleveoga. Hind kokku-leppel. Samas müüa saetud-lõhutud küttepuid mitmes pikkuses (hind al 27 €/m). Kohalevedu. Tel 505 3786.

Otse tootjalt. Pakitud küttematerjal: puidubrikett al 133 €, turbabrikett, pellet ja klotid. Vedu. Tel 506 8501.

Müüa poolkuiva ja toorest küttepuid (pikkus vastavalt tellija soovile, eri liigid, kogused 3–17 ruumi) ja küttepuidu jääke 1,5 m³ kottides. Hind kokkuleppel. Tel 5343 0708, Lauri@Halukalure.ee.

Voodrilaua ning põrandalaudu ja saematerjali müük. Vedu üle Eesti tasuta. Tel 5373 1117.

Puidubrikett 960 kg alus 139 €. Puidugraanul 960 kg alus 169 €. Rohkem infot kodulehelt balticpellet.ee või tel 5891 5954. Hinnas sees kojuvedu Läänemaal.

Müüa talus kasvatatud „Laura“ kartulit. Toome koju kätte. Info tel 5340 5452.

Olevi puukool alustab hapukapsa ja kvaliteetse toidukartuli müüki alates 16. detsembrist Haapsalu turul. Tel 5681 7035. Ütle naabrile ka!

Rannarootsi keskuse lemmikloomapoes KIKA kõik kraapimispostid -20%, kõik maiused kliendikaardiga -20%, flexi jalutusrihmad -15%, paljud mänguasjad kuni -50% ning K9 hooldusvahendid -15%.

Müüa soolaseeni. Tel 5678 4189.

OST

Vanametalli ost ning olme- ja ohtlike jäätmete vastuvõtt Pütlapää Läänemaa jäätmejaamas. Tõstukaauto teenus, metalli loikamine. E–R kl 9–17, L 9–14. www.feralmet.ee. Tel 5668 1436.

Lihula antiigiäri ostab parima hinnaga vanavara, kunsti, kulda, hõbedat, märke, rahasid, raamatuid ja muud. Tühjendusostud majapidamise lõpetamisel. Tel 5691 5347.

Musta ja värvilise vanametalli kokkuost aadressil Tööstuse 11, Haapsalu. www.rauaspets.ee. Teave tel 5837 6276.

Ostan või rendin ajaloolist kalapüügiõigust. Kõik pakkumused oodatud. Tel 5857 5060.

KINNISVARA

Posti 18, Haapsalu.

Võtame müüki teie KINNISVARA. Kokkuleppel kliendiga kohene väljaost. ott@apslund.ee, tel 506 9600.

Triovara Halduse OÜ ostab põllu- ja metsakinnistuid üle Eesti. Tel 507 2231.

Aarete KINNISVARA Posti 21, Haapsalu, www.aarete.ee

KINNISVARATEHINGUD ja HINDAMINE. Tel 473 4376 või 473 4607. Silvi Merilo – 522 9958 Arne Simm – 5646 7357

OÜ Estest PR ostab metsa- ja põllumaad. Tel 504 5215, 514 5215, info@est-land.ee.

Ostame põllu-, heina- ja metsamaad. Parim hind. Tel 506 9600.

Ostan 2toalise korteri. Tel 551 6283.

SOOVIN ÜÜRIDA

Võtan üürile korteri Nõval. Hind kokkuleppel. Kontakt 5566 1168.

AUTOD

Müüa 4 VW velgedel rehvi, moot 185/65/14. Hind 100 €. Tel 5341 2912.

TEENUS

Matusbüroost, Kooli 4, E–R 9–15, matuseteenused: auto, puusärgid, ristid, pärjad, kimbud, hauakivid ja -plaadid. Tel 473 7210, 514 6239. Matuseteenused Lihulas tel 5373 0448.

Ehitus- ja remonditööd. Katuseehitustööd. Tel 5347 7919.

Telerite ja elektroonika remonditöökoja Haapsalus Lihula mnt 27 (autobaas). Avatud tööpäeviti 9–18 ja laupäeval 9–14. Tel 473 3055, 5557 4519.

Puurkaevude puurimine ja projekterimine. Vee- ja kanalisatsioonitööd ning septikute paigaldus. Tel 521 7415, 504 2999, www.baltipuurkaev.ee

Ohtlike puude eemaldamine ning okste ja võsa loikus. Töötame 7 päeva nädalas. Välismaal omandatud pikaajaline kogemus. Soodne hind ja kiire teenus. Helista julgelt ja leiame lahenduse. Tel 5623 0373. Randy

Ehitusfirma R&O Ehitus OÜ. Kõik ehitus- ja remonditööd: fassaadid, katused, terrassid, saunad, korrusmajade trepikojad jm. Tel 5857 5060. www.lihulaehitus.ee.

Laaduri- ja ekskavaatoritööd, veo-teenus. Vaata www.ipmet.ee ja küsi lisa tel 5590 9494.

Tootja Läänemaal valmistab klaasplastist septikuid ja mahuteid. Kaeve- ja planeerimistööd kopplaaduriga. Tel 551 0428, ain.raali@mail.ee.

Elav muusika teie mis tahes peole! Teeme sündmuse toredaks ja meelde jäävaks! Tel 501 1696, www.syltament.ee.

Korstnapühkimisteenus üle maakonna. Tõmbeprobleemide lahendamine. Pottsepatööd. Korstnad ja korstnapitside remont, ehitus ja taastamine. Küttekollete remont. Tel 5342 2642.

Asrex OÜ teeb ehitus- ja remonditööd. Meeldivat koostööd soovides Asrex OÜ. Tel 5622 6716, info@asrex.ee, www.asrex.ee.

Ohtlike puude langetus ja loikus töstukilt. Võsaloikus ja trimmerdamine. Info@puupoisid.eu, tel 5665 9446.

Näksi baar korraldab peo-, sünnipäeva- ja peelaudu. Detsembris erimenüü jõulu- ja aastavahetuselaudadele. Tel 523 0700.

Viin ära teie majast, korterist ja keldrist kodumasinad, vana mööblit, metalli, ehitusprahhi jms. Hind kokkuleppel. Tel 5802 9660.

Autorent Haapsalus al 24 € ööpäev. Järelejätku ja autoveotereileri rent. Tel 554 2380, info@pulsar24.ee.

Nõelravi Läänemaa haigla poliiklinikus. Näidustused: pea-, kaela- ja seljavalu, lihasepinged, kolmiknärvivalu, näonärvihaigus, unetus, ärevus, stress, bronhiaalastma, kõhukinnisus, menstruaalvalud, suitsetamisest loobumine. Eelregistreerimine tel 503 2504.

15. detsembril tähistab Salong Plus oma sünnipäeva!

- Kogu kaup -20%.
- Igale kliendile kingitus!

Tel 473 3533 Karja 11, Haapsalu

TÖÖPAKKUMINE

OÜ Helm võtab tööle ehitustöölise ja abitöölise ehitusele. Tel 5666 0149, info@helm.ee.

TÖÖTSIMINE

Korralikud ja head ehitajad ootavad tööpakkumisi: majade- ja korterite remont, üldehitus, plaatimine, viimistlus, tapeetimine, pottsepa- ja kõik teised ehitusvaldkonda kuuluvad tööd. Oma tööriistad ja sõiduvahendid. Töö kiire ja korralik. Tel 5673 0846.

LOOMAD

Müüa küülikud. Tel 5336 4288.

Haapsalu Loomakliinik Posti 5. E–R kl 10–18. Pood E–R 9–18, L 10–14. Tel 473 5566, 5694 5545.

METS

OÜ Landeker ostab metsakinnistuid. Tel 511 0415 ja 517 9866.

MITMESUGUST

Kaardid ennustavad, helista tel 900 1727, kogenud ennustajad 24 t, ka mobiiltelefonilt, h 1,09 €/min.

Toimetused kuulustuste sisu eest ei vastuta.

Teade ja kuulustus saada aadressil info@le.ee

Läänemaa X Metsaühistu

Metsamajandamiskava toetus

Kutsume kõiki metsaomanikke, kes saanud uue metsamajandamiskava, küsima Metsaühistust riigi toetust kulude kompenseerimiseks.

Toetuse maksimaalne määr 14,5 €/ha 2014–2016 koostatud metsamajanduskavad

Tähtaeg kontakteerumiseks 12.12.2016

arvo.aljaste@metsauhistu.ee +372 5348 3252

Kontor Kilti tee 10, Haapsalu II korrus

www.metsauhistu.ee

Tule meie toimekasse ja usaldusväärse meeskonda
AUTOJUHT-KIRJAKANDJAKS
Haapsalu kandekeskusesse

Sinu ülesandeks on postisaadetiste sorteerimine ja kliendile kohaletoimetamine oma kandepiirkonnas. Töö on täiskoormusega E–L algusajaga kell 6.00.

Lisainfo ja kandideerimine helgi.peek@omniva.ee

Südamlik kaastunne Alarile ja tema perele kalli vanaema
ILSE BIRKI
kaotuse puhul.

Lääne Elu

Puud langetavad lehti, sügisilmede silmad on pisaraid täis...

Langetame leinas pea
ILSE BIRKI
mälestuseks. Siiras kaastunne omastele. Endised Vätse küla elanikud

Teatame kurbusega, et lahkus kallis
TIINA KULIKOVA
(Sergejeva)
31.1.1961–7.12.2016.

Leinavad ema, vend perega, lesk ja tütar perega

Südamlik kaastunne Mall Rebasele kalli
ema
kaotuse puhul.

Rannarootsi Lihatoostus

Mälestame kauaaegset toimekat naabrit
JEVGENIA GRÖNMANI.
Avaldame kaastunnet lastele ja lapselastele peredega.

Majarahvas

Mälestame oma armast õpetajat
ILSE BIRKI
ning avaldame kaastunnet lähedastele.

Endise Haeska kooli õpilased

Mälestame muusikameest, kolleegi ja sõpra
MART MIHKLAT.

Kullamaa Muusika Seltsi sõprade orkester ja Loit Lepalaan

Sügav kaastunne Ellen ning Renat Ahmetsanovile kalli tütre ja õe
TIINA
surma puhul.

Maimu, Margit ja Piret

Südamlik kaastunne Madisele perega kalli isa, vanaisa ja äia
BERNHARD-VELJA JÖGISALU
kaotuse puhul.

Reinu-Einari OÜ

Südamlik kaastunne Madisele perega isa
BERNHARD-VEELJA JÖGISALU
kaotuse puhul.

Kullamaa Spordiklubi

Madis, Keit, Kuido ja Keiro, avaldame kaastunnet isa ja vanaisa
BERNHARD JÖGISALU
kaotuse puhul.

Kullamaa võrkpallurid

Siiras kaastunne Tiidule, Siimule ja Peebule kalli vanaema
ILSE BIRKI
kaotuse puhul.

Tantsurühm Tamme Tõrakesed

Südamlik kaastunne teile, Kristela, Tarmo ja Mihkel perega, kalli
JÜRI VAKSI
kaotuse puhul.

Töökaaslased K.Metist

Avaldame kaastunnet lähedastele
TIINA KULIKOVA
surma puhul.

Merle, Merike, Merily perega ja Toivo

Mälestame kauaaegset tubliit jahimeest
BERNHARD-VELJA JÖGISALUT.
Avaldame kaastunnet lähedastele.

Kullamaa Jahi- ja Kalameeste Selts

Sügav kaastunne Madisele perega kalli
BERNHARD-VELJA JÖGISALU
kaotuse puhul.

Perekond Pärnpuu

Reakuulutus (kuni 4 rida): tööpakkumine, mets, kinnisvara, koolitus ja auto 4,50 €, alates 4. korrast 3,60 €; müük, loomad, teenus, ost, mitmesugust ja soovin üürida 3 €, alates 4. korrast 2,58 €; töötamine 1,94 €. Kood 1 E. Raamiga kuulutus 1,02 €/cm², logoga 1,20 €/cm², kordus 20% soodsam. Leinakulutus 10,50 €, topeltsuuruses 18 € ja matuseteade (topeltsuuruses) 10,50 €. Õnnitlus: väike 10,50 € ja topeltsuuruses 18 €. Tänuavaldu 10,50 €, Teated 0,60 €/cm²; raamitult 0,72 €/cm². Kuhu minna 0,36 €/cm². Avatud E–R kl 8.30–17, tel 473 7111, faks 473 7040, e-post info@le.ee

VIIIMANE VEERG

VALERI LARIONOV

Valeri Larionov tuli fotokonkursil teiseks

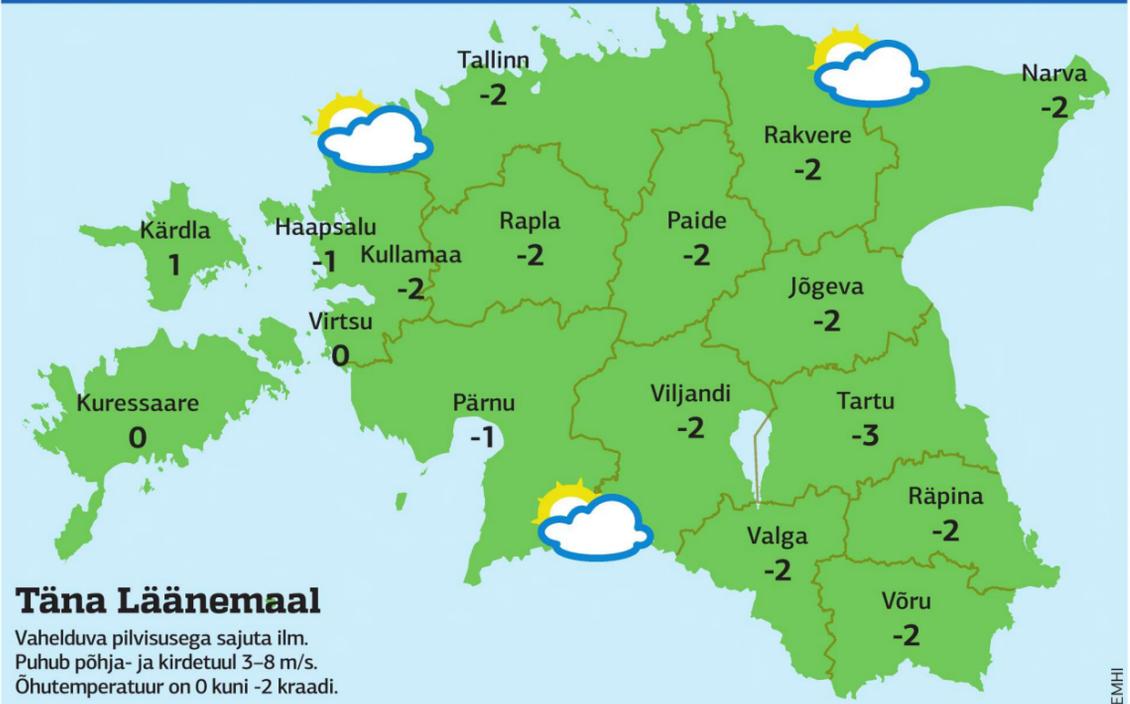
Merekultuuriaasta fotokonkursi „Mereriik Eesti” esikoht läks Margus Mutsa jäädvustusele „Meie oma sääär”. Teiseks tuli läänlase Valeri Larionovi foto „Vee ja taeva vahel” ning kolmandale kohale jõudis Kalmer Saare pilt „Ukse kaunistus Lalli sadamas Muhus”.

Konkursile saadeti üle 170 foto, mis kõik püüdsid edasi anda Eesti kui mereriigi teematikat.

Fotokonkursi žürii esimehe Aivar Pihelgase sõnul on Valeri Larionovi töö „Vee ja taeva vahel” saanud väga tabava pealkirja, hindas žürii. „Mere ja taeva vaheline silmapiir on kokku sulanud ja peegeldused loovad mulje jää kohal hõljuvaist purjedest,” ütles Pihelgas ning lisas, et see jätab vaatajale piiri tu vabaduse ja avaruse emotsiooni.

TARMO ÕUEMAA

ILMAENNUSTUS

Täna Läänemaal

Vahelduva pilvisusega sajuta ilm.
Puhub põhja- ja kirdetuul 3–8 m/s.
Õhutemperatuur on 0 kuni -2 kraadi.

Pühapäev	öö päev	Esmaspäev	Teisipäev	Kolmapäev
-6°...-2°	-6°...-2°	-7°...-2°	-2°...1°	0°...2°
põhja-, kirdetuul 1–7 m/s		põhja-, loodetuul 2–8 m/s	loode-, läänetuul 4–10(14) m/s	loode-, põhjatuul 2–6 m/s

VAATA KA
WWW.LE.EE

JÕULUTEEMALINE KONKURSS

Kutsume kõiki vahvaid kirjutajaid ja joonistajaid osalema **Lääne Elu** jõuluteemalisel konkursil. Selleks tuleb tuua või saata postiga **15. detsembriks** toimetusse (Posti 30, 90504 Haapsalu) või e-postiga reklaam@le.ee oma joonistused ja luuletused. Osalejate vahel loositakse välja **vahvad auhinnad**. Parimad pildid ja luuletused avaldame detsembrikuu erilehes.

Dietrich

Oleme avatud:
R-L 10-22
P 10-18

Broneeri laud jõulupeoks!

Kohvik * Restoran Karja 10, Haapsalu
+ 372 509 4549 kohvik@dietrich.ee

AMTIMBER

ostab
KASVAVAT METSA ja VÕSA
(ka väheväärtslikku),
METSAMATERJALI.

Tel 507 9940
amtimber001@hotmail.com

14. detsembril kell 11–13
Haapsalu Kultuurikeskuses
Eesti–Soome jalatsivabriku
naturaalnahast ja lambavillavoodriga
talvejalatsite müük
Hinnad soodsad!

CIPAX

Cipax Eesti AS on Rootsi firma Cipax Industri AB tütarettevõte, mis kuulub XANO Industri AB kontserni. XANO Industri AB koosneb paarikümnest juhtivast tööstusettevõttest, mis tegutsevad Põhjamaades ja Baltikumis. Cipax Eesti ASI põhitegevusala on plasttoodete valmistamine rotatsioonvalu meetodil.

CIPAX EESTI AS
Taeblas otsib töömahu suurenemise tõttu oma meeskonda

PLASTTOODETE VALUTÖÖLIST

Töö kirjeldus

- kvaliteetsete plasttoodete valmistamine rotatsioonmeetodil (töö kolmes vahetuses)

Nõudmised kandidaadile

- vähemalt põhiharidus
- valmidus meeskonnatöoks
- mõõduka füüsilise koormuse taluvus
- tehniline taip

Ettevõtte pakub

- täiendkoolitusi
- vastutusrikast tööd arenevas ja dünaamilises meeskonnas
- motiveerivat ja tulemustest sõltuvat töötasu

Töö iseloom

- asukoht Taeblas
- tööle asumise aeg 02.01.2017
- töö tüüp: täistööaeg

CV palume saata esimesel võimalusel

- estonia@cipax.com või
- Nurme 5, 90801 Taebla, Läänemaa

Lisainfo

- 509 7934
- 472 4430
- koduleht www.cipax.ee

RISTI KÄSITÖÖMAJA JÕULULAAT

PÜHAPÄEV
11. DETSEMBER
10.00-15.00

LÄÄNEMAA RISTI KOIDU I

MÜÜGIL SUUR VALIK TOIDU- JA TÖÖSTUSKAUPU

KOHOVIK JÕULUVANA OKSJON KONTSEERTPROGRAMM

CIPAX

Cipax Eesti AS on Rootsi firma Cipax Industri AB tütarettevõte, mis kuulub XANO Industri AB kontserni. XANO Industri AB koosneb paarikümnest juhtivast tööstusettevõttest, mis tegutsevad Põhjamaades ja Baltikumis. Cipax Eesti ASI põhitegevusala on plasttoodete valmistamine rotatsioonvalu meetodil.

CIPAX EESTI AS
Taeblas otsib töömahu suurenemise tõttu oma meeskonda

CNC freespingi operaatorit

Töö kirjeldus

- Plasttoodete töötlemine CNC freespingil

Nõudmised kandidaadile

- arvutikasutusoskus
- programmeerimise algteadmised
- tehniline taip
- pingetaluvus
- arenemis- ja õppimisvõime

Ettevõtte pakub

- väljaõpet kohapeal
- täiendkoolitusi
- vastutusrikast tööd arenevas ja dünaamilises meeskonnas
- motiveerivat ja tulemustest sõltuvat töötasu

Töö iseloom

- asukoht Taeblas
- tööle asumise aeg 02.01.2017
- töö tüüp: täistööaeg

CV palume saata esimesel võimalusel

- estonia@cipax.com või
- Nurme 5, 90801 Taebla, Läänemaa

Lisainfo

- 509 7934
- 472 4430
- koduleht www.cipax.ee